

A Szegedi Kenderfonóban is JÓ TALAJBA KERÜLT A MAG...

Tervismeretlő értekezleten vitatták meg a gyár dolgozói az ötéves terv kérdéseit

(Üzemi tudósítónk írja) Hét-főn, október 24-én délután tartották meg a Szegedi Kenderfonógyár dolgozói az ötéves terv első évének tervismeretlő értekezletét, amelyen bebizonyosodott az, hogy az ötéves terv valóban a dolgozó nép terve. Azoké, akik törhetetlen akarással, lelkesedéssel és öntudattal építik a szocializmust.

Maguk beszélnek meg és vetik papírra

Már a kora reggeli órákban azokatlan élénkség volt az egész üzemben. Fürge kezekkel díszítették a terméket, hogy a tervismeretlő értekezlet ünnepélyesebb legyen. Bosnyákovich elvtárs a melléte dolgozókkal szorgalmasan dekorált, mert tudta azt, hogy ez a nap nem egyszerű hétköznapi, hanem a dolgozók számára egyik nagy ünnepe ez, amikor az ötéves tervük első évének terveit ők maguk beszélnek meg és vetik papírra.

Amikor az előadó elvtársak az avai elhangzottak, bebizonyosodott az, hogy a dolgozók nemcsak a munkájukat adják az építéshez, hanem ötleteik szárait, amelyek hatalmas lendületet visznek az ötéves terv kezdetébe és sikeres befejezéséhez.

Az a 90 felszólalás, javaslat, amely a tervismeretlő értekezleten elhangzott, bizonyítja azt, hogy az a mag, amelyet Rákosi

elvtárs elvetett, jó talajba került és az ötéves tervben bőségesen aratás.

Zöldi Imréné elvtársnő a gombolyítóban elhatározta, hogy ezután 20 pálcza helyett 24 pálczával dolgozik. A gilfonó, a direktfonó a gombolyító és a viresfonó dolgozói felajánlották azt, hogy termelékenységüket két százalékkal fokozzák. A javítóműhelyben a tervértekezlet napján 84 — vagyis minden dolgozó — egyéni versenybe lépett. A motollaosztályon párosversenyt jelentettek be és min-

den osztály dolgozói egymást mutatták felül a felajánlásokban, amellyel Pártunk és Rákosi elvtárs iránt érzett szeretetüket fejezték ki.

A Szegedi Kenderfonógyár dolgozói ezzel akarják bebizonyítani ezen a tervismeretlő értekezleten, hogy nemcsak a Szovjetunió dolgozói, hanem üzemünk dolgozói is szeretettel és öntudatosan hódolnak Sztálin elvtárs bölcs utmutatásának: „A munka nálunk becsület, dicsőség és hősiesség dolga.”

(Schusztér János)

HUSZONÖT ÉVEN ÁT

nevelte Lenin elvtárs pártunkat és a világ legerősebb és legedzettebb munkáspártjává nevelte fel azt. A cárizmusnak és poroszlónak csapásai, a burzsoázia veszett dühe, Kolcsak és Dzenjihin jegyveres támadásai, Anglia és Franciaország jegyveres beavatkozása, a százszáju burzsoásajtó hazudozásai és rágalmai — mindezek a skorpiók szabadatlantul hullottak pártunk fejére egy negyedszázadon át.

De pártunk úgy áll, mint a kőszirt, visszaverte az ellenség számtalan csapását és vezette a munkásosztályt előre, a győzelemre. Kemény harcokban kiválasztotta ki pártunk sorai egységét és zártágát. Egységgel és

zártággal vívta ki a győzelmet a munkásosztály ellenségei felett.

Ezeket a szavakat mondotta Sztálin elvtárs a Szovjetek I. Össz-szövetségi Kongresszusán, Lenin elvtárs halála alkalmából. Ezekben a szavakban benne van annak a hősiesség, következetesség és kemény harcnak, munkának a megmutatása, amelyet Lenin elvtárs folytatott a dolgozó emberek boldogulásáért. Lenin elvtárs életének minden napja és perce a dolgozó népet szolgálta és ebből a hatalmas hősi életből valamennyien csak tanulhatunk, erőt, tapasztalatot meríthetünk mindennapi munkánkhoz, a szocializmus építéséhez.

Ezért lesz nemcsak nagy életmenny, de igen tanulságos is valamennyiünk számára a Lenin elvtárs életéről készült kitűnő dokument-film, amelyet november 6-án este mutat be Szegeden disztribúciós keretében a Belvárosi Mozi. A film több napon keresztül marad Szegeden, hogy minden dolgozónak alkalma nyíljon megtekinteni.

x Állami autóműszaki intézet most induló gépjárművezetőképző (soffőr) tanfolyamára jelentkezhetnek még felvezetők: Békai, Vár-utca 4. és Not György, Tábor-utca 2., soffőrisiskolája. Alkalmazást csak azok nyerhetnek, akik ezt a tanfolyamot sikeresen elvégzik.

November elsején kezdődnek Nagyszegeden A SZABAD FÖLD TÉLI ESTÉK

Analfabéta és közismereti tanfolyamok is indulnak a falvakban

Az elmúlt esztendőben is igen nagy sikere volt mindenütt a falvakban a „Szabad Föld Téli Esték”-nek. Dolgozó parasztságunk széles tömegei vettek részt ezeken az előadásokon, tanultak, fejlődtek, művelődtek.

Az idén Szegeden és környékén november elsején indulnak meg a Szabad Föld Téli Esték. Nagyszegedi területén minden községben rendeznek öt-öt előadást álló előadásorozatot,

rendszeresen a tél folyamán. Az előadásorozatok természetudományi, világnézeti előadások lesznek, ezenkívül ismertetik a Szovjetuniót, valamint a szovjet gazdaságát. Mindezek mellett a helyi dolgozó parasztság kívánságára egyéb témakörből is tartanak előadást. Az előadásorozatot a Magyar Dolgozók Pártja irányításával a Szabadművelődési Felügyelőség

rendezi és többnyire szegedi, központi előadókkal.

Ugyancsak novembertől analfabéta tanfolyamok, alapismereti, számtani és közismereti tanfolyamok is indulnak a nagyszegedi falvakban és tanyaközpontokon. Ezek a tanfolyamok az időszaki kérdésekről is tartanak előadásokat. A tanfolyamok díjtalanok lesznek és azok sikeres elvégzői bizonyítványt kapnak.

Anatoli Szofronov színdarabjának szereplőit nem könnyű feladatja meglepetésként. Sok minden kell ahhoz — nem egy, vagy egypár tényező — hogy színészeink megfeleljenek ennek a feladatnak. De a számos tényező közül legfontosabb, a legszükségesebb az, hogy tudjuk: a kommunista író kezében a toll fegyver, — a kommunista színész minden sora fegyver a mi kezünkben. A szovjet írók és költők alkotásainak az a célja, hogy neveljék, alakítsák az új embert, hogy alkalmasabbá tegyék az új feladatokra, az új életformákra, új harcokra és új örömekre. Szofronov nemcsak a moszkvaiaknak írta a „Moszkvai jellem”-et, hanem nekünk is. Az érdekli ki a darab minden mondatából, az egész felépítéséből, mintha Szofronov szinte a végére ezt írta volna rendezői utasításként: „Használatok fel ezt az írást és arra, hogy ott Szegeden segítsék a szocialista társadalom építésében, az új ember típus kialakításában.” Ez azt jelenti más szóval, hogy Szofronov darabja nem „dokumentum” jellegű, nemcsak a Szovjetunióban 1946-ban, a második világháború után felvetődött kérdést tárgyal. Persze azt is — és éppen a felvetett problémát jellege adja meg, szélesíti ki a darab érvényét.

Mi ez a felvetett probléma, mi tulajdonképpen a darab mondanivalójának a súlypontja, ami körül az események játszódnak? Ezt Krivossej mérnök mondja ki: „Hát meg kell változtatnunk a technológiát.” Ez a megállapítás csak a Szovjetunióra vonatkozik? Nem. Ez vonatkozik minden olyan országra, ahol újat építenek, ahol szocialista módon építenek. Vonatkozik Magyarországra is, vonatkozik Szegedre is.

A kérdés az, hogyan hajtották végre a szovjet emberek ezt a feladatot. Erre ad felelet Szofronov darabja. De ahhoz, hogy ezt a mi színészeink alakításukon keresztül tolmácsolni tudják, még egy kérdést fel kell vetni. Hogyan állunk a Krivossej mérnök által felvetett kérdéssel Szegeden, hogyan hajtják végre, hol tart-

Miért játszották jól ÉS HOGYAN JÁTSZHATTÁK VOLNA MÉG JOBBAN A „MOSZKVAI JELLEM”-ET A SZEGEDI ÁLLAMI NEMZETI SZÍNHÁZBAN

nak ennek a feladatnak megoldásában a szegedi dolgozók? Mik azok a hiányosságok, amelyek itt nálunk ezen a téren előfordulnak, hol kell segítenünk — a színpadon, Szofronov darabján keresztül. Csak így, — a harci fegyver jellegű felismerve — alakíthatják színészeink nemcsak egyszerűen jól, hanem hűen a valóságnak megfelelően a darab egyes szerepeit, egyes jellemeit. Ezért alapjában helytelen az a felfogás, hogy egy szovjet embereket ábrázoló színdarab színészei ne tanulmányozzák, ne vizsgálják a szegedi dolgozókat, a szegedi gyárvezetőket, a Párt és szakszervezeti funkcionáriusok jellemét.

Mindezek ellenére az előadás jó volt. (Ami persze nem azt jelenti, hogy nem lehetett volna még jobb.)

A gondos rendezés, a színészek tehetsége megmutatkozott és ahol voltak is gyengeségek egyes szereplőknél, egy-egy jelenetben még az előadás folyamán csiszolódtak, vagy többé-kevésbé ki is küszöbölödtek.

Elmondhatjuk, hogy — egy kivétellel — senki nem játszott alapvetően rosszul, hibásan —, de azt is elmondhatjuk, hogy voltak kitűnő alakítások. Elsősorban Darvas Ernő és Dékány Sándor alakításai.

Grinyovot, a szövögyár munkavezetőjét nem könnyű megéleveníteni. Idős, de energikus „moszkvai jellem”, a szovjet haza polgára. Olyan típus, amelyet csak a szocializmus alakíthat ki, gyökerei visszanyúlnak 1917-re, esetleg 1905-re is és benne vannak a jelenben. Ennek az alakításánál meg kell érteni, át kell érezni Grinyovnak ezt az egész történelmi fejlődését, meg kell érteni az idős

szovjet ember friss, fiatalos forradalmiságát. Enélkül a megérzés nélkül Grinyovból, a szovjet polgárból a burzsoázia társadalom joviális polgárát hamisítjuk, de legjobb esetben hepiciakodó, nyugtalanító öregurat. Darvas Ernőnek sikerült ezt a veszélyt elkerülnie — de még nem teljes mértékben. Itt ott Grinyovot egy-egy mozdulatában, egy-egy hangfelvételében eljövializálja, előregerisítja. Egyébként az alakítás kitűnő.

A másik kiváló alakítás Dékány Sándor Szviridovja. Darvas mellett Dékány kerüli legközelebb a szovjet emberhez ezzel az alakítással, ezzel a tulajdonképpen epizód szereppel. Kitűnően érzékeltette a leszerelt katonában lejátszó ószinte, minden pátoz nélkül mély emberi vívódást. És érzékeltette a hálós társadalmi erőket — ezeknek az erőeknek a hatását Szviridovra. Dékánynak sikerült (jobb, mint Lakky Józsefnek a Zajcev szerepben) megfogni a szovjet humor legfinomabb szálait.

Sikerült azt megjátszani, amit nem sikerült a darab első részében elmondani, nem sikerült érzékeltetni elbeszélésében Horváth Juliának. Viszont ő (Kruzsikova) a Szviridov jelenében fogta meg legjobban a szerepét. Nem így a darab többi részében. Horváth Julia nem Kruzsiková, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának tagját adja legtöbb helyen (ami persze nem azt jelenti, hogy Kruzsiková hivatásos beosztása tiltaná a szerepét, az érzelmek) hanem egy igen csinos, csimpánikus fiatal lány, aki szépen tud nézni az emberekre (különösen, ha ez történetesen Krivossej mérnök). Horváth Julia túlságosan elcsúsztatja ezt a szerepet. Ezért mondanánk, hogy nem értett volna tanulmányozni, mélyeb-

ben a kérdést, nem ártott volna például tanácsot kérni Kurliknéől, Kalmárnéól vagy a többi nőtől, akik most képviselők, fontos közéleti funkciókat töltenek be. Meg kellett volna tőlük kérdezni, vajon hogyan csinálták ők a dolgot. Biztosan nem úgy, mint Horváth Julia — Kruzsikova szerepében. Sokkal inkább hasonlítanak a mi női funkcionáriusaink Koós Olga Polozovájára. Csak ezek egy kicsit közvetlenebbek — és mégis keményebbek. Mert Koós Olga alakításában az egyetlen hiba az, hogy néhol elfinomkodja a dolgokat. Több melegítést és több erőt kell az alakításba belevenni (úgy, ahogy Koós Olga belevitte ezt a Tyhonov: Pohárköszöntőjébe.)

Zajcev, — ez magyarul annyit jelent, hogy nyúl, vagy névre fordítva Nyulás. A darabban ezt a Zajcevet, ezt a nyúlsvívt, felettesének — és általában a feletteseknek — hajlongó gazdasági szakembert Lakky József alakítja. Dicséretre legyen mondva Lakkynak — mert a figura igen csábító —, nem bohóckodta el Szofronov mély kritikával felépített humorát. De nem is adta viszsza. Nem találta meg azt a hangot, — más jelleme —, mint Dékány Sándor. Nem „nyúlta” adott Zajcev szerepében, mint azt Szofronov megírta, hanem inkább (hogy maradjunk az állatoknál), egy herélt oroszánt szimulált játéka. Egyszóval: Lakky kétségkívül tehetséges, alakítása mulatságos volt, — de nem Zajcev volt.

És Potapov se mindig Potapov volt. Különösen a darab első részében, főleg az első jelenetben. Barsi Béla itt belecsúszott abba a hibába (és ez végzetes hiba), hogy a munkával felgyűrvezett derűs pillanatait kikacsalódását — és rész-

ben már eltévelyedésének, önleégültségnek, a „szakbarbarrá válásnak” csúcsát — teljes jességében formalista — ezéldurva és hamis eszközökkel akarta ábrázolni. Ennek csúcsa (csak az egyik, mert a másik az „eredendő bán”, a formalizmus) az is, hogy szinte belesett Zajcev szerepének uszályába és a két szerepet vegyítette. Ez a harmadik, ami ebből a rossz házastásból született, igen messze volt Szofronov Polozovától. Az előadás során egyre javult Barsi alakítása és a második részben — különösen abban a párszavú beszélgetésben Polozovával az ülés után — megtalálta a hangot és ezután már sokkal jobban vesztelte el. Ezen a szerepen csiszolni kell, mert Barsi alkalmas erre a szerepre. De legelőször fel kell számolni mindenféle formalisztikus elemet Barsi alakításában.

Petur Ilka jó volt, — eltekintve az értekezleten való felvételétől, ahol nem találta meg a hatalmas feszültséget, ami egyébként Lendvai Ferenc sem tudott belevenni a rendezésbe. Rácz András helyesen felfogott „optimista Viktor” alakítása közben még mindig kicsit kacsinat a „jampeo Viktor” felé. Fodor Teréz, G. Tóth Irén és Váradi László jól játszották szerepüket. Lengyel Erzsike kicsit összelevesztette a szovjet diáklány határozottságát, — a merevséggel.

Köszegi Gyula nem jól játszott. Eltekintve pár jó mozdulattól, igen gyenge volt. Elsikerkasztotta Krivossej sok izgalmas vonását és elszikkasztotta a darab lényegét, azt, hogy „Meg kell változtatni a technológiát.” Pedig Szofronov ezt órá bízta.

A diszletek jók voltak. A rendezésről már beszélünk.

Javasoljuk a színház vezetőségének, hogy haladéktalanul rendezzen ankétokat (kettőt, hármat, amennyit csak lehet), ahol azokkal, akik már látták, megvitátják a darabot és ennek a vitának a tapasztalatait a színészek menet közben felhasználva egyre jobban visszahajk, egyre jobban tolmácsolják Szofronov gazdag és fontos mondanivalóját.